

Biuletyn Polonistyczny

21.02.2019

Data wydarzenia: 05.06.2019 - 07.06.2019

Czynnik ludzki w przekładzie literackim - teorie, historie, praktyki / The Human Factor in literary translation - theories, histories, practices

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Poznań

Organizatorzy: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Jagielloński,
Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, Wydział Polonistyki UJ

Organizatorem konferencji jest Humanistyczne Konsorcjum Naukowe, łączące Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM oraz Wydział Polonistyki UJ.

Czynnik ludzki najczęściej wiązany jest z nieadekwatnym działaniem człowieka, które skutkuje błędem. Takie ujęcie dobrze się wpasowuje w opisywany przez Susan Bassnett i André Lefevere'a hieronimiański model przekładu, obowiązujący w kulturze zachodniej przez stulecia, bardzo opresyjny, składający na tłumacza winę za wszystkie nieprzystawalności tłumaczenia względem oryginału.

Nas jednak w tytułowym „czynniku” interesuje przede wszystkim „czyn”, a więc działanie; chętnie uwolniliśmy go od nieneutralnych konotacji.

Na trzy czerwcowe dni (5-7 czerwca 2019 roku) przy wsparciu Centrum Badań Przekładoznawczych przy Uniwersytecie Jagiellońskim zaplanowałyśmy w poznańskim Collegium Minus międzynarodową konferencję poświęconą tej właśnie tematyce, ujmowanej możliwie szeroko i rozpinającej rzecz między dawnymi a nowymi laty. Organizatorem konferencji jest Humanistyczne Konsorcjum Naukowe, łączące Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM oraz Wydział Polonistyki UJ.

W centrum naszych rozważań znajdują się zapewne przede wszystkim tłumaczki i tłumacze, z biegiem czasu coraz mniej niewidzialni, a jednak wciąż niewystarczająco dostrzegani. Wkrótce minie dziesięć lat, odkąd Andrew Chesterman proklamował powstanie Translator Studies - „badań tłumaczoznawczych” (2009), a o rację bytu dla subdyscypliny, jaką jest poetyka tłumacza, apelował już w 1968 roku Edward Balcerzan.

Chciałybyśmy więc rozmawiać z Państwem o tłumaczkach i tłumaczach zarówno epok dawnych, jak i doby obecnej (interesują nas szczególnie case studies zmierzające w stronę zarysu historii polskiej literatury tłumaczonej), lecz także o innych aktantach, których działanie nie pozostaje bez wpływu na tłumaczenie,

rozumiane i jako proces, i jako produkt: o jego inicjatorach, zleceniodawcach, redaktorach, korektorach i wydawcach, jak również o coraz doskonalszych programach tłumaczeniowych, coraz bardziej gotowych zastąpić człowieka, oraz o miejscu tłumaczki/tłumacza we współczesnej humanistyce (również cyfrowej). Oczywiście nie ograniczamy się wyłącznie do tej tematyki, licząc na inspirujące propozycje z Państwa strony.

Językami konferencji będą polski i angielski. Wystąpienia referatowe nie powinny przekroczyć dwudziestu minut.

Przewidujemy **opłatę konferencyjną** w wysokości 400 zł, z której planujemy m.in. dofinansować publikację pokonferencyjnych tekstów pozytywnie zaopiniowanych przez recenzentów. Służymy pomocą przy rezerwowaniu noclegów.

Tematy Państwa wystąpień wraz z abstraktami prosimy zgłaszać do 10 marca 2019 r. na nasz oficjalny adres mailowy: humanfactorintranslation@gmail.com. Abstrakty przyjętych referatów zostaną opublikowane na naszej stronie internetowej.

(informacja Organizatorek)

prof. dr hab. Ewa Kraskowska – przewodnicząca komitetu organizacyjnego
dr hab. Ewa Rajewska – sekretarz konferencji (rajewska@amu.edu.pl)
dr hab. Magda Heydel
prof. UAM dr hab. Agnieszka Kwiatkowska
dr Emilia Kledzik
dr Adriana Kovacheva
dr Lenka Németh Vítová
mgr Aleksandra Wieczorkiewicz
mgr Zofia Ziemann

PROGRAM WYDARZENIA

WTOREK 4 czerwca

Wydarzenie towarzyszące

17.00, Salon Mickiewicza Collegium Maius, ul. Fredry 10

Franco Moretti, École polytechnique fédérale de Lausanne, ***Under which king, Bezonian? Literary study between quantification and hermeneutics***
[wykład w języku angielskim]

ŚRODA 5 czerwca

Konferencja

Sala Senatu Collegium Minus, ul. Wieniawskiego 1

8.30-9.00 Rejestracja uczestniczek i uczestników

9.00-9.30 Otwarcie konferencji

9.30-10.00 **Franco Moretti**, EPFL, *The Human Factor in Digital Humanities*

10.00-10.15 Przerwa na kawę

Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszystkie panele i dyskusje będą symultanicznie tłumaczone z języka angielskiego na polski lub z polskiego na angielski.

10.15-12.45 Panel I: Tłumacz a wyzwania nowoczesności

- **Inez Okulska**, Państwowy Instytut Badawczy NASK, *Gdzie tłumacz nie może, tam maszynę pośle. Komputerowe metody przetwarzania języka naturalnego (NLP) w służbie przekładu*
- **Paola Ruffo**, Heriot-Watt University in Edinburgh, *Human-Computer Interaction in Translation: literary translators on their role and technology*
- **Antony Hoyte-West**, University of Vienna, *No longer invisible? Examining the portrayal of translators and interpreters in the Republic of Ireland's English-language press*
- **Beata Kalęba**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Jak stać się (nie)widzialnym? czyli o wyborach nie zawsze literackich tłumaczy w ZSRR*
- **Joanna Krenz**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Tłumacze chińskich snów. O trudnych wyborach tłumaczy współczesnej literatury chińskiej*

12.45-13.15 Przerwa na kawę

13.15-14.45 Panel II: Poetyki

- **Tamara Brzostowska-Tereszkiewicz**, Instytut Badań Literackich PAN, *Groteska antropologiczna w przekładzie*
- **Monika Gawlak**, Uniwersytet Śląski w Katowicach, *Tłumacz jako gracz*
- **Marzena Chrobak**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Parateksty polskich tłumaczy z 2 poł. XX wieku jako źródło informacji o ich działalności przekładowej*

15.00-16.30 Obiad

Wydarzenie towarzyszące

17.00, Scena Nowa Centrum Kultury Zamek, ul. Święty Marcin 80/82

Dyskusja panelowa pt. **Uwaga na tłumacza** z udziałem **Leszka Engelkinga, Magdy Heydel, Antonii Lloyd Jones, Julii Różewicz i Tomasza Swobody**. [w języku polskim] Rozmowę prowadzą **Borys Szumański i Weronika Szwebs**

19.00 Kolacja

CZWARTEK 6 czerwca

Konferencja

Sala Senatu Collegium Minus, ul. Wieniawskiego 1

9:00-10:00 Elżbieta Tabakowska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Pies na krótkiej smyczy na chwiejnym mostku*

10:00-10:30 Przerwa na kawę

10:30-13:00 Panel III: tłumacz i autor (poezja)

- **Małgorzata Gorczyńska**, Uniwersytet Wrocławski, *Od obrazu do głosu: Mira Rosenthal przekłada Tomasza Różyckiego*
- **Beate Sommerfeld**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Poetyka performatywności w przekładzie – Ryszard Wojnakowski jako tłumacz poezji austriackiej*
- **Anita Kłos**, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, **Mariola Wilczak**, Instytut Badań Literackich PAN, *„W rzeczach nie własnych mam szczęście”. Julia Dickstein-Wieleżyńska (1881-1943) – portret tłumaczki*
- **Agnieszka Waligóra**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Ja tłumaczę – Ja piszę? O przekładzie wierszy autotematycznych*
- **Joanna Studzińska**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Test Turinga dla (automatycznego) tłumacza poezji*

13:15-14:45 Obiad

15:00-17:30 Panel IV: tłumacz i autor (proza)

- **Joanna Sobesto**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Wrażliwy buntownik. O działalności przekładowej Pawła Hulki-Laskowskiego*
- **Karolina Drozdowska**, Uniwersytet Gdański / Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, *Beret niebieski czy zielony? Refleksje o miejscu autora w procesie przekładu współczesnej literatury norweskiej*
- **Patrycja Masłowska**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Georges Sédar i jego przekłady dzieł Gombrowicza*
- **Ewelina Ząbek**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Ciąg dalszy nastąpi... czyli (nie)jedna historia w wielu językach. Symbiotyczne istnienie powieści i jej tłumaczenia na przykładzie „Lubiewa” Michała Witkowskiego*

- **Paweł Łapiński**, Uniwersytet Gdański, *Ambasador, agent, towarzysz - o różnych odcieniach relacji autor-tłumacz na przykładzie francuskiego sukcesu tandemu Zygmunt Miłoszewski i Kamil Barbarski*

17:30-17:45 Przerwa na kawę

17:45-18:45 Panel V: Przekład a poezja [w języku angielskim]

- **Agnieszka Gicala**, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, *Translations as icebergs, translators as navigators: a poetic case study*
- **Maria Skakuj Puri**, *Elusive metaphors, drifting meanings... Translating Stanisław Barańczak's poetry into Hindi*

19.00 Kolacja

PIĄTEK 7 czerwca

Konferencja

Sala Senatu Collegium Minus, ul. Wieniawskiego 1

9:00-11:00 Panel VI: Tekst i tłumacz przed XX w.

- **Jadwiga Miszałska**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Działalność tłumaczek a polski kanon literatury włoskiej: Waleria Marrené-Morzowska i Zofia Ernstowa*
- **Barbara Bibik**, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, *Zapomniani tłumacze starożytnych greckich tragedii na język polski*
- **Karolina Borowiec**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Dwa przekłady - dwóch tłumaczy? O dwóch redakcjach polskiej Ewangelii Nikodema z kodeksu Wawrzyńca z Łaska (1544)*
- **Wojciech Stelmach**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *„In principio creavit Deus...” - o XVI-wiecznych polskich tłumaczeniach opisu stworzenia świata*

11:00-11:15 Przerwa na kawę

11.15-13:15 Panel VII: Literatura dla dzieci

- **Anna Fornalczyk-Lipska**, Uniwersytet Warszawski, *On the self-image and role of children's literature translators - an analysis of interviews*
- **Eliza Pieciul-Karmińska**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *„Nadpisane w tłumaczeniu”, czyli historia plagiatu tłumaczeniowego baśni braci Grimm*
- **Aneta Wielgosz**, Uniwersytet Warszawski, *Autocenzura w pierwszych polskich przekładach Gianniego Rodariego*

- **Dorota Powieśnik**, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, „Festiwal kanadyjskiej pisarki”, czyli o mniej znanych polskich tłumaczeniach „Anne of Green Gables” L.M. Montgomery

13.15-13:30 Przerwa na kawę

13.30-15.00 Panel VIII: Konteksty słowiańskie

- **Edita Gromová, Igor Tyšš**, Constantine the Philosopher University in Nitra, *Taking matters into our own hands: Humanizing Slovak translation history*
- **Katarzyna Majdzik Papić**, Uniwersytet Śląski w Katowicach, *Autor w roli tłumacza – casus postjugosłowiańskiej prozy emigracyjnej*
- **Lenka Németh Vítová**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Imagologiczne aspekty czynnika ludzkiego w procesie przekładu – na przykładzie polskich przekładów powieści o Szwejku Jaroslava Haška*

Adres: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Collegium Minus, Poznań

Data zgłaszania prelegentów: 10.03.2019

Do pobrania:

- Czynniki_ludzki_w_przekladzie_-_zaproszenie.pdf
- Czynniki_ludzki_-_plakat.pdf
- Czynniki_ludzki_-_program.pdf

Linki:

- <http://www.humanfactorintranslation.pl/>

Słowa kluczowe: tłumacz, przekład, tłumaczenie, czynnik ludzki